

töltötte-e? Ha igen, 16. életévét túlhaladta-e már? Birt-e a cselekmény bűnösségének felismerésére szükséges belátással? (Btkv. 84. §. Beszámítást kizáró vagy enyhítő okok.)

A testi sértés.

Btkv. 301. §. «*A ki másnak testét szándékosan, de ölési szándék nélkül bántalmazza, vagy egészségét sérti, ha az ez által okozott sérülés, betegség vagy elmekór húsz napnál hosszabb ideig tartott: a súlyos testi sértés büntettét, — ha húsz napot túl nem haladott, de nyolcz napnál tovább tartott: a súlyos testi sértés vétségét, ha pedig nyolcz napnál tovább nem tartott: a könnyű testi sértés vétségét követi el.*»

1. A cselekmény, a sérülés, betegség vagy elmekór tartamához képest vétséget vagy büntettet képez. Ha az orvosszakértő véleménye szerint a gyógyulás nyolcz nap alatt bekövetkezik, kívánja-e a sértett a bűnvádi eljárás megindítását? (Btkv. 312. §.)

2. Mikor, hol történt az eset?

3. Tényleg szándékosan követtetett-e el a cselekmény, azaz tényleg akarta-e a terhelt a testi sértést vagy egészségháborítást elkövetni? Ha igen, szándéka nem-e egyszersmind a megtámadott személy életének kioltására volt irányozva? (Emberölés kísérlete.)

4. Mi módon és mivel követtetett el a testi sértés? (Eszköz.) Nem-e valamely mulasztás által?

5. Mi módon követtetett el az egészségháborítás? (pl. valamely ragályos betegségnek bántalmazás nélküli szándékos átvitele másnak a testére, pl. a syphiliticus bajok szándékos átvitele.) Nem-e valamely mulasztás által követtetett el az egészségháborítás? (pl. a táplálék és gyógyszer-nyújtás abbanhagyása.)

6. A beállott sérülés, betegség vagy elme kór tényleg a terhelt által elkövetett cselekmény következtében állott-e be?

7. A könnyű testi sértés nem-e a házi fegyelem gyakorlatában lett elkövetve? Birt-e a terhelt a sértett ellenében fegyelmi joggal, s ha igen, a bántalmazás indoka, célja tényleg a házi fegyelem fentartása volt-e? (Btkv. 313. §.)

8. A testi sértés nem-e felmenő ágbeli rokonon (szülő, nagyszülő, dédszülő) követtetett el. (Btkv. 302. §.)

9. Nem forog-e fenn felbujtás esete? (Btkv. 69. §. 1. p. Felbujtó.)

10. Részt vette-e valaki a cselekmény elkövetésében? A cselekmény elkövetését szándékosan előmozdította vagy könnyítette-e valaki? (Btkv. 69. §. 2. p. Bűnsegéd.)

11. Nem-e kényszerítették a tettetést az önvédelem, avagy egy bizonyos kényszerhelyzet a cselekmény elkövetésére? (Btkv. 79., 80. §§.)

12. Hány éves volt a tettes? Mult-e már 12 éves? Ha igen, 16-ik életévét túlhaladta-e már? Birt-e a cselekménye bűnösségének felismerésére szükséges belátással? (Btkv. 84. §. Beszámítást kizáró vagy enyhítő okok.)

13. Könnyű testi sértés esetében a sértett fél indítványa idejekorán, tehát három hó eltelte előtt tétetett-e? (Btkv. 112. §.)

Btkv. 303. §. *«Öt évig terjedhető börtönrel büntetendő a testi sértés, ha annak következtében a sérült, testének valamely nevezetesebb tagját vagy érzékét, beszélő, halló, látó vagy nemzőtehetségét elvesztette; ha e tagok, érzékek vagy tehetségek valamelyike használhatatlanná lett; ha a sérült nyomorékká vált; ha elméje megzavarodott; ha előre láthatólag hosszú ideig tartó betegségbe esett vagy rendes foglalkozásának folytatására végkép vagy előre láthatólag hosszú időre képtelenné vált, vagy feltűnően eltorzítottatott.*

Ha pedig e sértések valamelyike felmenő ágbeli rokonon követtetett el: büntetése öt évig terjedhető fegyház.»

1. A cselekmény büntett.

2. Hol, mikor történt a cselekmény?

3. A sérült testének nevezetesebb tagja vagy érzéke, beszélő, halló, látó vagy nemző tehetsége azon működésre, melyre a természet által rendelve van, tényleg alkalmatlanná vagy használ-

hatatlanná vált-e, avagy csak használhatási képessége csökkent?

4. A sérült hallását, illetve látását mindkét fülére, illetve szemére elvesztette-e?

5. Ha a külső jelek arra mutatnak, hogy a sérült nyomorékká vált, vajjon az illető testrésznek mozgási, illetve működési képessége a természet által rendelt működésre nézve tényleg és tartósan megszűnt-e? (Orvosszakértő.)

6. Nem-e látszik fenforogni, hogy a sérült az elmezavart csak színleli?

7. «*Előre látható hosszú ideig tartó betegség esetén*» az orvosszakértő véleménye szerint húsz napot jóval túlhaladó gyógyulási időt igénylő egészségháborítás forog-e fenn?

8. A sérült a szenvedett sérülés folytán rendes, tehát eddig űzött foglalkozásának űzésére tényleg végkép, illetve hosszú időre képtelenné vált-e? (Eltekintve tehát attól, hogy más, az eddigétől eltérő foglalkozásra — a sérülés daczára — képes-e vagy sem?)

9. Tényleg feltűnően torzított-e el a sérült? Tehát az okozott sérülés a külalakját tényleg lényeges hátrányára és szembetűnően elváltattatta-e? Hogyan és mily mértékben torzított el a sérült?

10. Hogyan és minő eszközzel követtetett el a testi sértés?

11. A testi sértés tényleg a szándékos cselek-

ménynek a következménye-e? Avagy nem-e forognak fenn valamelyes mellékkörülmények?

12. Ha a testi sértés terhes állapotban levő nőn követtetett el és a nő ennek folytán méhmagzatát elvesztette, vajjon tudta-e a bántalmazó, hogy a nő terhes állapotban van, vagyis a küljelek által erre figyelmeztetve volt-e? (Btkv. 304. §.)

13. A terhelt nem-e azon *szándékkal* követte el a testi sértést, hogy a sérült a testi sértés következtében testének valamely nevezetesebb tagját, beszélő, halló, látó vagy nemző tehetségét elveszítve, valamely nevezetesebb tagját használhatatlanná tegye; a sérültet nyomorékká tegye stb. (303. §.), avagy hogy a terhes nő méhmagzatát elveszítse? (304. §.)

14. Nem-e felmenő ágbeli rokonon követtetett el a testi sértés?

15. Ha a súlyos testi sértés folytán a megsértett halála következett be, vajjon a terhelt szándéka pusztán a bántalmazás volt-e, s csak a bántalmazással egyidejűleg közrejátszott mellékkörülmények folytán állott be a halál, — avagy nem-e az volt a terhelt szándéka, hogy a sérült a bántalmazás következtében testének valamely nevezetesebb tagját, beszélő, halló, látó vagy nemző tehetségét elveszítse, valamely nevezetesebb tagját használhatatlanná tegye, a megsérültet nyomorékká tegye stb. (303. §.), avagy,

hogy a terhes nő méhmagzatát elveszítse?
(304. §.) Nem-e ölési szándékkal követtetett el a
cselekmény? (Ez esetben emberölés esete forogna
fenn. Btkv. 279. §.)

16. A terhelt nem-e erős felindulásban, harag-
jának első fellobbbanásában követte el a halált
okozott súlyos testi sértést? (Btkv. 307. §.)

17. A súlyos testi sértés folytán meghalt sze-
mély a terheltet vagy hozzátartozóit jogtalanul
súlyosan nem-e bántalmazta, s nem-e ezen való
felindulásában és rögtön a bántalmazás után kö-
vette el a terhelt a halált okozott súlyos testi
sértést? (Btkv. 307. §.)

18. Részt vett-e valaki a cselekmény elköve-
tésében? A cselekmény elkövetését szándékosan
előmozdította vagy könnyítette-e valaki? (Btkv.
69. §. 2. p. Bűnsegéd.)

19. Miért követtetett el a cselekmény?

20. Nem-e kényszerítették a tettezt az önvéde-
lem, avagy egy bizonyos kényszerhelyzet a cse-
lekmény elkövetésére? (Btkv. 79., 80. §§.)

21. Hány éves volt a terhelt? Mult-e már
12 éves? Ha igen, 16-ik életévét túlhaladta-e
már? Birt-e a cselekménye bűnösségének fel-
ismerésére szükséges belátással? (Btkv. 84. §.
Beszámítást kizáró vagy enyhítő okok.)

Btkv. 308. §. «*Ha a súlyos testi sértés többek
bántalmazásából származott és ki nem tudható,
hogy ki vagy kik okozták azt: mindazok, a kik*

a bántalmazásban szándékosan részt vettek: két évig terjedhető börtönnel és külön-külön kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel; ha pedig a bántalmazásokból halál származott: három évig terjedhető börtönnel és külön-külön négyszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.»

1. A cselekmény büntett.

2. Hol, mikor történt a cselekmény?

3. Az okozott súlyos testi sértés tényleg több egyén (legalább kettő) bántalmazásának a következménye-e?

4. A terheltek tényleg szándékosan, tehát saját akaratuk és elhatározásukból vettek-e részt a bántalmazásban, avagy a személyek valamelyike csak véletlenségből keveredett a támadók közé? (pl. ha a bántalmazást önvédelemből, a saját megmenekülése s nem mások bántalmazása céljából követi el; avagy pl. ha valaki a megtámadott egyénnek segítségére jön s a támadások elhárítására irányzott tevékenysége által követi el a bántalmazást.)

5. Mi módon és mivel követtetett el a súlyos testi sértés? (Eszköz, fegyver.)

6. A súlyos testi sértés, avagy a beállott halál tényleg a bántalmazások következménye-e?

7. Részt vett-e a sérült a verekezésben? Mint támadó, avagy mint megtámadott?

8. A bántalmazás csak egy helyen történt-e, s mindig ugyanazon személyek által?

9. Nem-e forog fenn felbujtás esete? (Btkv. 69. §. 1. p. Felbujtó.)

10. Hány évesek voltak a tettesek? 12 évesek elmúltak-e, s ha igen, 16-ik életévüket túlhaladták-e már? Birtak-e cselekményük bűnösségének felismerésére szükséges belátással. (Btkv. 84. §. Beszámítást kizáró vagy enyhítő okok.)

Btkv. 309. §. *«A ki azon szándékkal, hogy másnak egészségét megrontsa, mérget vagy más ártalmas szert ad be vagy bármi más módon alkalmaz: öt évig terjedhető börtönnel büntetendő; ha pedig a szer életveszélyes, de ölési szándék nélkül adatott be vagy alkalmaztatott: a büntetés három évtől öt évig terjedhető fegyház leendő.»*

Ha az életveszélyes szer beadása vagy alkalmazása folytán a 303. és 304. §§-ban meghatározott következmények valamelyike vagy halál állott be: a tettes tíz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.»

1. A cselekmény mind három esete büntett. A házkutatás főleg a mérget és az ez iránti levelezések után eszközendő.

2. Hol, mikor történt a cselekmény?

3. Bizonyos-e, hogy az alkalmazott szer mérget volt? (Orvosságértő.)

4. Ha az alkalmazott szer nem volt mérget, bizonyos-e, hogy az a sérült egészségére — tekintettel annak úgy testalkatára, mint egészségi

állapotára is — ártalmas volt-e, vagy lehetett?

5. Mi módon adatott be vagy alkalmaztatott a méreg vagy más szer? (Titokban? Erőszakkal?)

6. Az elkövetett cselekmény által az illető egyénnek egészsége tényleg megrontatott-e, avagy csak kísérlet forog fenn?

7. Bizonyos-e, hogy a halál a beadott vagy alkalmazott méreg következtében állott be? (Orvosszakértő.)

8. Szándékosan alkalmazta-e a terhelt a mérget vagy más szert, s ha igen, vajjon azon szándékkal-e, hogy az illetőt megölje? (Gyilkosság vagy ennek kísérlete.)

9. Tudatában volt-e terhelt annak, hogy a kérdéses méreg, illetve szer alkalmazásával az illető egészségét megronthatja?

10. Honnan szerezte a terhelt a mérget? s vajjon az, kitől a mérget, illetve szereket kapta, tudomással birt-e az elkövetendő cselekményről? s ingyen adta-e a szereket vagy mérget, avagy minő haszon fejében?

11. Nem-e forog fenn felbujtás esete? (Btkv. 69. §. 1. p. Felbujtó.)

12. Részt vett-e valaki a cselekmény elkövetésében? A cselekmény elkövetését szándékosan előmozdította vagy könnyítette-e valaki? (Btkv. 69. §. 2. p. Bűnsegéd.)

13. Hány éves volt a tettes? Mult-e már 12 éves? Ha igen, 16-ik életévét túlhaladta-e már? Birt-e a cselekmény bűnösségének felismerésére szükséges belátással? (Btkv. 84. §. Beszámítást kizáró vagy enyhítő okok.)

Btkv. 310. §. «A ki gondatlanság által másnak súlyos testi sértést okozott: három hónapig terjedhető fogházzal és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha azonban a súlyos testi sértés, az azt okozónak saját hivatásában vagy foglalkozásában való járatlanságából, hanyagságából vagy azok szabályainak megszegéséből származott: egy évig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A 291. §-nak a foglalkozás eltiltására és újból megengedésére vonatkozó határozatai e jelen szakasz eseteiben is alkalmazandók.»

1. A cselekmény vétsége.
2. Hol, mikor történt a cselekmény?
3. Tudhatta-e a gyanúsított, hogy cselekménye vagy mulasztása által testi sértést okozhat? (pl. tudhatta-e a bujakóros beteg az érintkezés előtt azt, hogy ő beteg?)
4. Vajjon a terhelt a szokásos vagy előírt gondosság tekintetében, vagy felügyelet gyakorlásában tényleg hanyag volt-e? s minő szabályok kötelezték őt a gondos felügyeletre?
5. Nem-e valamely tévedés folytán követtetett

el a cselekmény? Ki volt a tévedés okozója, s vajjon elkerülhető volt-e az?

6. Bizonyos-e, hogy a cselekmény a terhelt gondatlanságának a következménye, avagy más mellékkörülmények játszottak közre?

7. Mi módon s hogyan történt a testi sértés?

8. Minő hivatása vagy foglalkozása volt a terheltnek s miben nyilvánult járatlansága, hanyagsága vagy a szabályok megszegése (pl. ha a boltossegéd pálinka helyett lugoldatot ad).

9. Részesült-e a terhelt hivatásának, foglalkozásának (mesterségének) gyakorlatához szükséges oktatásban vagy sem? Szert tett-e már a kellő jártasságra?

10. Nem forog-e fenn felbujtás esete? (Btkv. 69. §. 1. p. Felbujtó.)

11. Részt vett-e valaki a cselekmény elkövetésében? A cselekmény elkövetését szándékosan előmozdította vagy könnyítette-e valaki? (Btkv. 69. §. 2. p. Bűnsegéd.)

12. Hány éves volt a terhelt? Mult-e már 12 éves? Ha igen, 16-ik életévét túlhaladta-e már? Birt-e a cselekménye bűnösségének felismerésére szükséges belátással? (Btkv. 84. §. Beszámítást kizáró vagy enyhítő okok.)

A rablás és zsarolás.

Btkv. 344. §. «*A ki idegen ingó dolgot, annak birtokosától vagy birlalójától — ez vagy más jelenlevő ellen alkalmazott erőszakkal vagy fenyegetéssel azon czélból vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa: a rablás büntettét követi el.*»

Btkv. 345. §. «*Rablásnak tekintetik, ha a tettenkapott tolvaj a lopás véghezvitele, vagy a lopott tárgy megtartása végett, erőszakot vagy fenyegetést használ.*»

Btkv. 346. §. «*Rablásnak tekintetik a lopás: ha oly módon követtetik el, hogy véghezvitele czéljából valamely személy öntudatlan vagy védelemre tehetetlen állapotba helyeztetik.*»

1. Mikor, hol követtetett el a cselekmény?

2. Tényleg idegen volt-e a terheltre nézve a cselekmény tárgyát képező dolog? (Mert a saját dolgán rablást senki sem követhet el, még akkor sem, ha az másnak használatában állott.)

3. Ingó (a földtől külön vált, emberi uralomnak alávethető) volt-e tényleg a dolog? (Az élőfa, a fű, a növény, az agyag, a homok, a mész, bár a földdel össze voltak növe, továbbá a kerítés, a gyári berendezés, stb. bár a földdel kapcsolatban voltak, rablás tárgyát képezhetik, tehát ingó dolognak tekintendők.)

4. A dolog a birtokosától, vagy a birlalójától vétetett el?

5. Ki ellen alkalmaztatott az erőszak vagy fenyegetés? A rablott tárgy birtokosa, birlalója vagy egy harmadik jelen volt személy ellen?

6. Miben nyilvánult az erőszak vagy fenyegetés? Nem-e használt a tettes valamely eszközt vagy fegyvert? Az erőszak vagy fenyegetés tényleg olyan volt-e, hogy az által a megtámadott személy kényszerhelyzetbe jutott? Alkalmas volt-e az erőszak vagy fenyegetés arra, hogy a megtámadott egyén komoly ellenállását legyőzze?

7. A támadás közvetlenül a személy ellen, tehát a személy izomerejének legyőzése céljából alkalmaztatott-e, avagy nem-e csak az illető személynek már meglevő védképtelensége lett felhasználva arra, hogy az valamely tulajdonában levő dologtól megfosztassék? Pl. a teljesen részeg embertől, ki részegségében védelmére képtelen, rabolni nem lehet. Hasonlóan nem képezhet rablást a cselekmény, ha a tettes az illető személyre a szobaajtót rácsukja, s a kérdéses tárgyat úgy viszi el. Mind a két esetben hiányzik ugyanis a közvetlenül a személy ellen irányzott erőszak.

8. Az alkalmazott fenyegetés tényleg olyan volt-e, hogy az által e fenyegetettnek vagy hozzátartozójának, avagy valamely jelenlevőnek élete, testi épsége vagy vagyona súlyos veszély-

nek tétetett ki? Tehát olyan volt-e a fenyegetés, hogy azt a tettes azonnal végrehajthatta? Mert egy nem közvetlen, hanem jövődöbeli veszéllyel való fenyegetés nem tekinthető súlyos veszélynek.

9. Az erőszak vagy fenyegetés tényleg azon célzattal alkalmaztatott-e, hogy a dolog eltulajdoníttassék? Nem-e helyeztetett a megtámadott valamely más, tehát nem rablási szándékból védelemre képtelen állapotba, s nem-e csak ezen állapota lett fölhasználva arra, hogy pl. pénztől megfosztassék. (Ez ugyanis nem volna rablás.)

10. Tényleg jogtalanul tulajdonított-e el a dolog? Tehát tudta-e a tettes, hogy a kérdéses tárgy nem az övé, hogy az másnak birlalatában van, s vajjon tényleg a saját vagyonát akarta-e a dolog elvétele által szaporítani?

11. Vajjon a tettes maga vette-e el a dolgot, vagy a megtámadott adta át azt az ellene tettleg alkalmazott erőszak behatása alatt?

12. Ha a tetten ért tolvaj a lopás véghezvitele vagy a lopott tárgy megtartása végett erőszakot vagy fenyegetést használt, — ki által és hogy éretett tetten, s ki ellen, mi módon s esetleg minő eszközökkel alkalmazta a tettes az erőszakot vagy fenyegetést? (345. §.) Nem-e hagyta a tettes az elvinni szándékolt dolgot vissza, és már csupán a menekülése céljából alkalmazta az erőszakot? Ez esetben ugyanis csak lopás

kísérletéről lehetne szó, kapcsolatban pl. testi sértéssel, vagy hatóság elleni erőszakkal, stb.

13. Ha a dolog elvitele céljából valamely személy öntudatlan vagy védelmére tehetetlen állapotba helyeztetett, minő mód, vagy eszközök és szerek (pl. szeszes ital, kábító szerek stb.) által és hogyan helyeztetett öntudatlan vagy védelmére tehetetlen állapotba?

14. Nem-e forog fenn a rablásnak csak kísérlete? (Pl. ha a személy elleni erőszak, vagy a dolog elvétele csak megkezdett, de be nem fejeztetett.)

15. Nem-e forog fenn felbujtás esete? (Btkv. 69. §. 1. p. Felbujtó.)

16. Részt vett-e valaki a cselekmény elkövetésében? A cselekmény elkövetését szándékosan előmozdította, vagy könnyítette-e valaki? (Btkv. 69. §. 2. p. Tettestárs, bűnsegéd.)

17. Hány éves volt a tettes? Mult-e már 12 éves? Ha igen, 16. életévét túlhaladta-e már? Birt-e a cselekménye bűnösségének felismerésére szükséges belátással? (Btkv. 84. §. Beszámítást kizáró vagy enyhítő okok.)

Btkv. 350. §. *«A ki azon célból, hogy magának vagy másnak jogtalanul vagyoni hasznot szerezzen, valakit erőszakkal vagy fenyegetéssel valaminek cselekvésére, eltűrésére vagy elhagyására kényszerít: a mennyiben cselekménye súlyosabban büntetendő cselekményt nem képez —*

a zsarolás vétségét követi el és három évig terjedhető fegyházzal büntetendő.»

Btkv. 351. §. *«A zsarolás vétségét követi el, és a 350. §. szerint büntetendő az: a ki azon célból, hogy magának vagy másnak vagyoni hasznot szerezzen, valakit rágalmazó, vagy becsület-sértő állításnak nyomtatvány által való közzétételével fenyeget.»*

Btkv. 352. §. *«A zsarolás vétségének kísérlete büntetendő.»*

Btkv. 353. §. *«Büntettet képez a zsarolás és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő: ha*

1. *a zsaroló gyilkossággal, súlyos testi sértéssel gyújtogatással vagy más súlyos vagyoni kár okozásával fenyeget;*

2. *a közhivatalnoki minőség színlelésével, vagy valamely hatóság hivatalos rendeletének ürügye alatt követtelet el.»*

1. Mikor, hol történt a cselekmény?

2. Jogtalan volt-e a célba vett vagyoni haszon, azaz tényleg olyan volt-e, hogy arra sem a tettesnek, sem másnak, a ki részére a kérdéses előny kicsikartatott, semmiféle jogos igénye nem volt?

3. Minő erőszakkal vagy fenyegetéssel követett el a cselekmény? Nem-e irányult a cselekmény valamely ingó dolog elvételére? Mert ez esetben nem zsarolás, hanem rablás esete forogna fenn.

4. Az alkalmazott erőszak vagy fenyegetés alkalmas volt-e arra, hogy a kényszerített egyént félelembbe, ijedtségbe, vagy aggodalomba ejtse, s ez által akarataira oly hatást gyakoroljon, hogy a kérdéses elhatározásra indíttassék? Tehát a cselekvés, eltűrés vagy elhagyás valóban kierőszakoltatott-e?

5. Minek a cselekvésére, tűrésére vagy elhagyására kényszerítette a tettes a károst? (Pl. cselekvés lehet ez esetben, hogy a kényszerített személy kölcsönt adjon, adós levelet írjon alá, valamely bizonyítékul felhasználható okmányt állítson ki stb.; tűrés: pl. valamely okmányinak megsemmisítését tűrje; elhagyás: pl. valamely kereset vagy per megindításától elálljon, vagy a már megindított keresetet beszüntesse.

6. A zsarolás nem-e akként lett elkövetve, hogy a tettes erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerítette a megzsarolt személyt, hogy ez egy másik személyt bírjon reá valamely dolog cselekvésére, tűrésére vagy elhagyására, mely által a tettes vagy egy másik személy jogtalanul vagyoni hasznot szerez? A cselekmény ugyanis ez esetben is zsarolást képez.

7. A zsarolás nem-e valamely rágalmazó vagy becsületsértő állításnak nyomtatvány útján való közzétételével követtetett el? (351. §.) Tényleg rágalmazó volt-e az állítás, azaz olyan, hogy az, ha a valóságnak megfelel, okot képezhetett volna

a bűnvádi eljárásra, vagy az illetőt közmegvetésnek tenné ki? (258. §.)

Tényleg becsületsértő, azaz lealázó, meggyalázó volt-e az állítás? (261. §.)

8. Ha a zsarolás elkövetésével a tettes közhivatalnoki minőséget színlelt volna, jól megkülönböztetendő, hogy a tettes nem-e tényleg közhivatalnok, s nem-e ezen állását felhasználva követi el a zsarolást, mert az utóbbi esetben nem zsarolás, hanem hivatali hatalommal való visszaélés vétsége forogna fenn. (475. §.)

9. Nem-e forog fenn a zsarolásnak csak kísérlete? (352. §. Pl. a fenyegetés megtörtént ugyan, de nem volt eléggé hatályos arra, hogy a fenyegetettet megfélemlítse s a zsaroló által követelt cselekvésre stb. indítsa.)

10. Nem-e forog fenn felbujtás esete? (Btkv. 69. §. 1. p. Felbujtás.)

11. Részt vett-e valaki a cselekmény elkövetésében? A cselekmény elkövetését szándékosan előmozdította vagy könnyítette-e valaki? (Btkv. 69. §. 2. p. Tettestárs, bűnsegéd.)

12. Hány éves volt a tettes? Mult-e már 12 éves? Ha igen, 16. életévét túlhaladta-e már? Birt-e a cselekménye bűnösségének felismerésére szükséges belátással? (Btkv. 84. §. Beszámítást kizáró vagy enyhítő okok.)

Az orgazdaság és bűnpártolás.

Az orgazdaság.

Btkv. 370. §. «A ki olyan dolgot, melyről tudja, hogy lopás, sikkasztás, rablás, vagy zsarolás büntette következtében jutott birtokosa, vagy birlalójának kezéhez, vagyoni haszon végett megszerez, elrejt, vagy annak elidegenítésére közreműködik: az orgazdaság büntettét követi el és öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ha pedig a dolog lopás, zsarolás, sikkasztás, vagy jogtalan elsajátítás vétsége következtében jutott birtokosa, vagy birlalója kezéhez: az orgazdaság vétséget képez és két évig terjedhető fogházzal büntetendő.»

Btkv. 371. §. «Büntettel képez az orgazdaság, ha azt olyan egyén követte el, a ki rablás, zsarolás, lopás, sikkasztás, vagy orgazdaság miatt már két ízben büntetve volt. Nem alkalmazható mindazonáltal e szabály, ha utolsó büntetésének kiállása óta tíz év már eltelt.»

Btkv. 372. §. «Ha a törvény az elkövetett büntett tettesére tíz évi fogháznál súlyosabb büntetést határoz és az orgazda azon körülményt, mely a megjelölt súlyos büntetést vonja maga után, az orgazdaság elkövetésekor tudta, vagy ha az orgazdaságot üzletszerűleg viszi: öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.»

Btkv. 373. §. «*Orgazdaság miatt, a szabadságvesztés büntetésén felül a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is kimondandó.*»

1. Mikor és hol követtetett el a cselekmény?

2. A kérdéses dolog nem-e csak kihágásból származik, mert ez esetben természetesen az orgazdaságnak sem büntette, sem vétsége nem foroghat fenn.

3. Tudta-e tényleg a terhelt azt, hogy a dolog lopás, sikkasztás, rablás, zsarolás, vagy jogtalan elsajátítás következtében jutott azon egyénhez, kitől azt megvette? Ha igen, mikor tudta azt meg, a dolog megvétele, vagy átvétele előtt, vagy után? (Mert ha erről csak a dolog jóhiszemű megszerzése után szerez tudomást, orgazdaságban nem lehet bűnös.)

4. Ha ezt nem tudta volna, elegendők voltak-e a fennforgó körülmények arra, hogy ezekből a dolog gyanús származását következtetni kellett?

5. Vajjon a terhelt a kérdéses dolgot magától a bűncselekmény (melyből a dolog származott) tettesétől, avagy egy második, vagy harmadik személytől vásárolta meg, vagy vette át?

6. Az orgazdasággal terhelt nem-e állapotott meg a lopás, sikkasztás, rablás stb. tettesével még ezen cselekmények előtt arra nézve, hogy az ezen cselekményekből származó dolgot megveszi, vagy elrejtí? (Ez esetben ugyanis nem or-

gazdaság, hanem a bűnrészesség esete forogna fenn.)

7. A terhelt tényleg vagyoni haszon végett vásárolta-e, vagy vette át a dolgot? S vajjon a saját vagyoni haszna végett? (Mert ha a cselekményt a más vagyoni haszna végett követte el, úgy nem orgazdaságban, hanem bűnpártolásban válik bűnössé. 375. §.)

8. Vajjon nem-e zálogba vette a terhelt a kérdéses dolgot? (Mert ha tudta, hogy a dolog lopás, zsarolás, sikkasztás, rablás, vagy jogtalan elsajátítás útján került a zálogba tevőhöz, úgy az orgazdaságban válik bűnössé.)

9. A mennyiben a dolog elrejtése forog fenn, az elrejtés tényleg azon célból történt-e, hogy annak a tulajdonos, vagy a nyomozó hatóság általi feltalálása megghiúsíttassék?

10. A dolog elrejtése tényleg vagyoni haszon szerzése céljából történt-e, vagy sem? (Ez utóbbi esetben ugyanis nem orgazdaság, hanem bűnpártolás forogna fenn. 375. §.)

11. A mennyiben a lopás, zsarolás stb. *már elkövetett* cselekményéből származó dolog *elidegenítésében való közreműködés* forogna fenn, hogyan történt ez, vagyis mi módon közvetítette a terhelt azt, hogy a dolog a tolvaj, rabló, sikkasztó vagy zsaroló birtokából máshoz jutott?

12. A terhelt az orgazdaságot nem-e *üzletszerűleg* üzte? (372. §.) Vagyis volt-e már ily

cselekményekért büntetve, vagy bebizonyosodott-e reá egyúttal több ily cselekmény, avagy tényleg megvolt-e a terheltben a szándék, hogy az orgazdaság üzéséből magának keresetforrást létesítsen?

13. Hány éves volt a tettes? Mult-e már 12 éves? Ha igen, 16. életévét túlhaladta-e már? Birt-e a cselekménye bűnösségének felismerésére szükséges belátással? (Btkv. 84. §. Beszámítást kizáró vagy enyhítő okok.)

A bűnpártolás.

Btkv. 374. §. «*A ki valamely büntett vagy vétség tettesének vagy részesének segítségét nyújt arra, hogy a hatóság üldözése elől meneküljön, a büntető eljárás sikerét megghiúsítsa, vagy bűntetlenül maradjon, ha ez iránt vele nem a büntett vagy vétség elkövetése előtt egyezett meg: bűnpártolást követ el és egy évig terjedhető foga házzal büntetendő.*»

Btkv. 375. §. «*Bűnpártolást követ el az is és az előbbi §-ban meghatározott büntetéssel büntetendő: a ki a nélkül, hogy a büntett vagy vétség elkövetése előtt a tettel, vagy részessel az iránt megegyezett volna, a büntetből vagy vétségből származó előny biztosítására közreműködik.*»

Btkv. 376. §. «*A ki a bűnpártolást azon czélból*

követte el, hogy magának vagy másnak vagyoni hasznot szerezzen, két évig terjedhető fogházzal büntetendő.»

Btkv. 378. §. «A 374., 375. §§. rendeletei nem alkalmazhatók: ha a bűnpártoló az azokban meghatározott cselekményt valamely hozzátartozójának (78. §.) érdekében követte el.»

1. Mikor, hol és hogyan követtetett el a cselekmény?

2. Befejeztetett-e azon büntett vagy vétség, melynek tettesét vagy részesét a bűnpártoló a kérdéses segítségben részesítette, vagy pedig csak kísérlet forgott fenn, mert ezen esetben ennek (a kísérletnek) a bűnpártolása csak az esetben képez a 374. §. értelmében bűnpártolást, ha a kísérlet maga büntetté vagy vétséggé minősült.

3. Mi módon, mily cselekményei által nyújtott segítséget a bűnpártoló a büntett vagy vétség tettesének? (Pl. a bizonyítékok szándékos elpárlástolása, a bűnjelek megsemmisítése, az elmenekült tettes menekülési irányának szándékosan helytelen megadása, hogy ezáltal a nyomozó közeget más irányra terelje stb.)

4. Ismerte-e a terhelt a pártolt tetteket személyesen, avagy a bűnpártolás egy harmadik személy közvetítése által követtetett el?

5. A bűnpártolást a terhelt nem-e valamely hozzátartozója érdekében követte el? Ez esetben ugyanis cselekménye nem büntethető. (378. §.)

6. A nyújtandó segítségre nézve nem-e büntett vagy vétség elkövetése előtt egyezett meg, vagy adott tanácsot; a terhelt? (Mert ezen esetben a terhelt, miután ő a tettel már a cselekmény elkövetése előtt egyetértett, nem mint bűnpártoló, hanem mint bűnsegéd válik bűnössé. Btkv. 69. §.)

7. A terhelt a tettet nem-e csak azért vette fel házába, mert azzal köteles volt? Például, mert vele közös háztartásban élt. Ez esetben ugyanis cselekménye nem minősül bűnpártolásnak, s nem is büntethető.

8. Tényleg tudta-e a tettes, hogy azon «előny», melynek biztosítására közreműködik, büntetből vagy vétségből származik, s vajjon a pártoló cselekedetével (pl. elrejtés, eltitkolás, eltagadás stb.) tényleg akarta-e azt, hogy ezen előny a pártoltja részére biztosítsassék, s végül alkalmas volt-e egyáltalában ezen közreműködés arra, hogy a kérdéses előnyt biztosítsa? (375. §.)

9. Volt-e a terheltnek vagy más valakinek a bűnpártolásban valamelyes haszna, ha pedig nem, a bűnpártolást nem-e azon célból követte el, hogy magának vagy másnak vagyoni hasznot szerezzen? (376. §.)

10. Hány éves volt a tettes? Mult-e már 12 éves? Ha igen, 16-ik életévét túlhaladta-e már? Birt-e a cselekménye bűnösségének felismerésére szükséges belátással? (Btkv. 84 §. Beszámítást kizáró vagy enyhítő okok.)